

Reizen

Boem, boem, boem, boem. Op het ritme van een trommelar peddels achttien mannen en vrouwen strak in de maat een drakenboot over de lagune bij Venetië. Zo ver het oog reikt steken peddels en roeiriemen ritmisch in en uit het water in een bonte sliert boten. Van allerlei soorten Venetiaanse roeiboten met kunstig gevormde dollen en staande roeiers tot Engelse roeiboten, whalers, kajaks, indiaanse kano's en zelfs een boot gemaakt uit plastic flessen.

Ondanks het gekriool van bijna 1600 boten met een bemanning van ruim zesduizend roeiers, heerst er even een weldadige rust op het Venetiaanse water. Geen grommende motoren, geen uitlaatgassen, geen golven van voorbij scheurende motorboten. In plaats daarvan het gespetter van bladen op het water en hier en daar een kreet. Als joviale groet, als aanmoediging en soms als verontwaardigde waarschuwing als een boot uit de vloot een andere dreigt aan te varen.

Behalve de Biënnale, het filmfestival en het carnaval heeft Venetië nog een evenement dat veel belangstellenden trekt. Elk voorjaar wordt de Vogalonga gehouden, in 2009 op 31 mei. Het is een jaarlijkse, niet-competitieve regatta waar roeiers van over de hele wereld een 32 kilometer lange tocht afleggen door de kanalen van Venetië en langs verschillende eilanden in de lagune. Elk type boot kan meedoen. Zolang ze maar door riemen en spierkracht worden aangedreven.

De Vogalonga, Venetiaans dialect voor 'lange roeitocht', is in 1974 opgezet door een groep Venetianen die moe waren van het eindeloze geouwehoer over het lot van de afkalvende stad en lagune door de oprukkende gemotoriseerde boten. De golven die zij veroorzaken beschadigen de historische gebouwen, kades en de kwetsbare delen van de lagune. Om die reden zijn in 2002 snelheidsbeperkingen opgelegd, maar dat zet onvoldoende zoden aan de dijk. Daar komt nog bij dat Venetië dreigt te verdrinken door de stijgende zeespiegel en verzakkingen door grondwaterwinning als koelwater voor industrie in de nabijgelegen haven.

Op de dag van de Vogalonga worden vaporetto's (Venetiaanse waterbussen), watertaxi's en andere motorboten gezocht gedurende het evenement de vaarroute van de Vogalonga vrij te houden. Als om negen uur een kanonschot als startsein wordt gelost en alle klokken in de stad beginnen te beieren, houden de motorboten zich noodgedwongen even in. Zodra de grote massa is vertrokken, worden de motoren onmiddellijk weer gestart, de laatkomers verwelkomend in klotsende golven. Een roeiboort krijgt tijdens de laatste editie van een langspuitende watertaxi zulke hoge golven te verduren dat hij velloopt. Na reddingswerk van een Venetiaanse roeivereniging kunnen de roeiers hun tocht vervolgen. Even later neemt de lagune wraak: een gezette dame in een sloepje met buitenboordmotor verliest door een golf haar evenwicht en valt als in slowmotion overboord.

Zeker de helft van de ruim zesduizend roeiers komt uit het buitenland. Duitsers, Fransen, Hongaren, Engelsen, Zwitsers, zelfs Australiërs varen mee. En verschillende Nederlandse boten. „We hoorden van andere ploegen dat de Vogalonga een steeds groter evenement wordt”, zegt Frank Steen, die de tocht in een whaler van de vereniging van oud-kwekelingen van de zevaarschool in Amsterdam roeit. „Het is spectaculair, vooral het vertrek in zo'n enorm veld met al die bootjes.”

Niet alle buitenlanders zijn zo ontspannen als deze sloep professionele stuurlieden. Sommigen ogen wat gespannen. Is hun boot wel bestand tegen de golven die de harde wind in het eerste deel van de tocht opstuwt? Slingerend stuurt een Duitse roeiboort tussen tientallen kano's, eigenzinnige kajakkers en sloepen door, wat weer gefoeter van anderen oplevert omdat hun boot bijna wordt geraamd. Maar het uitzicht op Venetië, de lagune en de eilanden is prachtig. Na een kilometer of acht beginnen de meesten wat te ontspannen. Voor Olaf van Paridon, die met elf andere roeiers in wherries van de Amsterdamse roeivereniging Willem III aan de Vogalonga deelneemt, is de drukte juist een uitdaging. „Ik vermaak me feestelijk met sturen tussen al die boten door.”

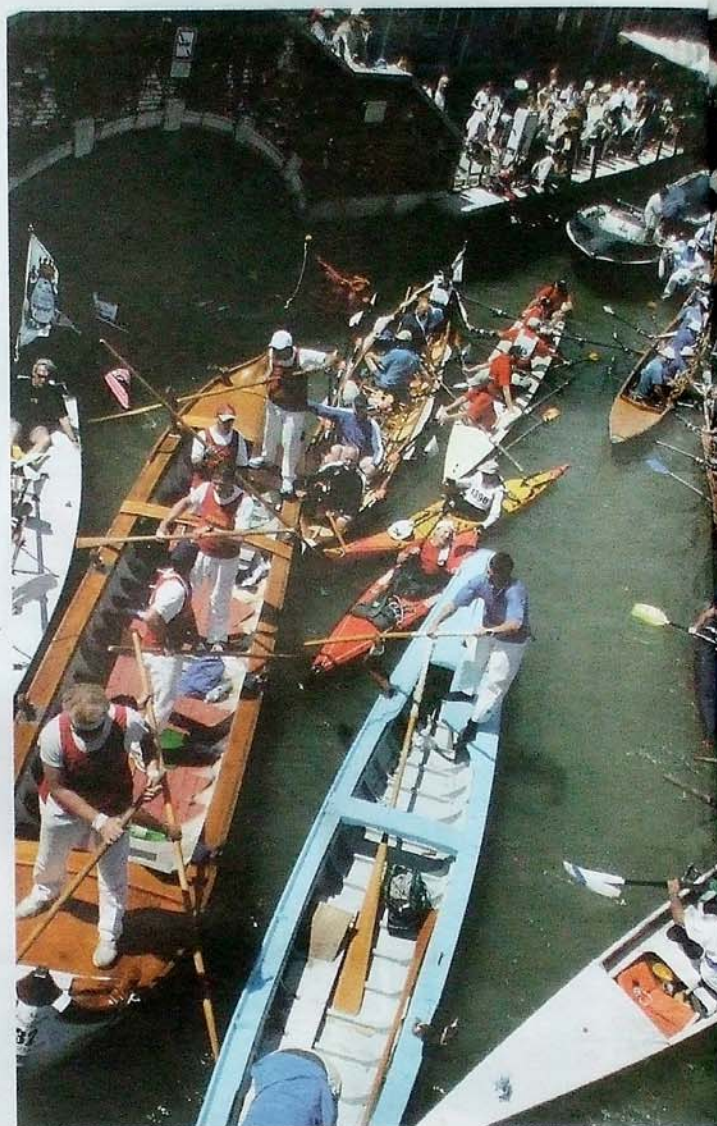
De Venetiaanse roeiers, gewend aan de grillen en plotselinge ondiepten van de lagune, genieten zichtbaar van het spektakel. Voor hen luidt

Slingerend stuurt een Duitse roeiboort tussen tientallen kano's en sloepen door

Behalve de Biënnale, het filmfestival en carnaval heeft Venetië nog een spectaculair evenement: de Vogalonga. Met een grote roeitocht protesteren duizenden roeiers ieder voorjaar tegen de groeiende overlast van motorboten.

Berber Paarlberg

De Vogalonga in Venetië

Roeiboten tijdens de laatste Vogalonga in Venetië op 11 mei 2008 Foto Reuters

Roeien uit protest

de Vogalonga het begin van het roeiseizoen in. Staand met één been vooruit, het ander schuin naar achter en korte efficiënte halen, duwen ze met hun volle lichaamsgewicht hun riemen door het water. Ze blijven wonderbaarlijk goed in balans op de golven.

Bij het eiland Sant'Erasmo staat de lokale bevolking enthousiast aan te moedigen. Een drumband op de kade, even verderop een zangeres die de roeiers op stampende muziek bekende popsongs toezingt. Dat ze door de Venetianen als gekken worden bestempeld (er wordt veel binnen dezelfde families getrouwd, bijna iedereen heet er Vignotto of Zanello) lijkt hen niet te deren. Sant'Erasmo, een weelderig begroeid eiland waar vrijwel alle groenten worden gekweekt die je op de bekende Rialtomarkt vindt (het label San Rasmus staat voor de Venetianen synoniem voor kwaliteit), blijft een goed bewaard geheim voor de meeste roeiers. Alleen de walkanten zijn, voor wie tot ver boven de knieën door de modder wil waden, een dankbare sanitaire stop.

Voorbij het langgerekte eiland doemt Torcello op, waar in de vijfde eeuw na Christus de historie van Venetië begon. Op dit eilandje vestigden zich de eerste van duizenden vastelandbewoners, op de vlucht voor plunderende Visigoten, Hunnen, Ostrogoten en Lombarden. Een aanrader, met een basiliek uit 638 en, voor wie de steile trappen aandurft, een campanille met fantastisch uitzicht over de lagune.

De route van de Vogalonga buigt af naar het

naastgelegen vissers- en kantmakers eiland Burano met zijn veelkleurige huizen. De roeiers komen niet verder dan de kade, waar gebroederlijk flessen proccesso en belegde panini worden uitgewisseld.

Tussen Burano en het glasblazerseiland Murano is even niets te merken van het stijgende water waarin Venetië dreigt te verdrinken. Een grote Venetiaanse sloep vol mannen op leeftijd in rood-witte shirts loopt vast in het ondiepe water. De bemanning weet hem los te trekken en bij Murano is het leed lang en breed vergeeten. Trots en goedgehumeurd staan de heren aan de riemen. Ze passeren een sloepje waarin een man zich in z'n eentje staand met twee riemen voortbeweegt en een sierlijk schuift met een minstens zo elegant stel, net als de meeste Venetiaanse roeiers gekleed in wit met, als eigen accent, een geel-bruine sjerp om het middel. Hij achterin de boot, zij in wapperende jurk op boeg. De vrouwelijke 25-koppige bemanning van de Remera dei Nomboli doet niet, zoals vrijwel alle vrouwelijke Venetiaanse roeiers, aan rokken; zij trekken de aandaht door in bikini te peddels. De Italiaanse pers is er dol op.

Na de ruimte op de lagune zorgen het smalle Cannaregiokanaal, waar de boten Venetië weer in varen, en de Ponte del tre archi voor een flinke file, met bijbehorende maar gemoedelijke chaos. Het is een opmaat naar de meer verbeten chaos op het Canal Grande, waar de gemotoriseerde boten zich rücksichtslos een weg door de roeiende menigte banen. Twee kajakkers kun-

nen net voorkomen dat ze door een vaporetto worden overvaren. De historische paleizen aan weerszijden en het enthousiaste publiek op de bruggen en langs de kades maken veel goed. „Mensen hangen uit de ramen met vlaggen, slaan op pannen en juichen je toe. Ontroerend”, vindt Ellen Boers, die in de whaler van de zevaarschool roeit.

Wie zelf niet roeit, heeft tijdens de Vogalonga ook een leuke dag. De start om negen uur ter hoogte van het San Marcoplein met het traditionele riemen heffen is de moeite van tijdig opstaan waard. Daarna is er tijd om door Venetië te dwalen of bijvoorbeeld het museum van mannen- en kunstverslinder Peggy Guggenheim te bezoeken, gevestigd in een van de oude paleizen aan het Canal Grande en met werken van onder andere Picasso, Brancusi, Pollock, Mondriaan en Max Ernst. Een uur of drie, vier later is het oergezellig tussen de enthousiaste Venetianen die op de bruggen en kades van het Cannaregiokanaal en het Canal Grande de terugkerende boten verwelkomen.

Ondanks het stille protest van 34 Vogalonga's sinds de eerste in 1975, neemt de overlast van de motorboten niet af. Wel is onder de Venetianen de liefde voor het roeien aangewakkerd. Sinds de eerste Vogalonga zijn er meer dan vijftig roeiverenigingen in Venetië en omgeving opgericht. Steeds meer mensen willen de kunst van het bijna verdwenen Venetiaanse roeien leren en op een stille, milieuvriendelijke en historische manier hun omgeving verkennen. ◀